

TÁJÉKOZTATÓ – INFORMÁCIÓ

A BÉKEPARTNERSÉGI PROGRAM ÉS AZ OSZTRÁK SZÖVETSÉGI HADSEREG

Besenyő János – Bánfi Zsuzsanna¹

Az elmúlt évek folyamán két meghatározó jelenség volt a Magyar Honvédségen belül, a folyamatos átszervezések és az hogy a katonáink egyre több misszióban, illetve külszolgálatban kell hogy résztvegyenek.

Az első időkben ENSZ kötelékben, inkább katonai megfigyelőként szolgáltak a katonáink, majd miután beléptünk a NATO szervezetébe, előtérbe került a szervezetszerű alegységek (Irak-szállítóalakulat, Afganisztán könnyűgyalog század vagy akár a Balkánon szolgáló őr és biztosító egységeink) kiküldése. Ezek az alegységek már nem a klasszikus békefenntartói-megfigyelői (*Peace Keeping Missions*) feladatokat, hanem sokszor már „*tiszta*” katonai profilú feladatokat láttak el különböző béketámogató műveletekben (*Peace Support Operations*).

Az utóbbi időkben azonban már az Európai Unió (EU) által vezetett műveletekbe is küldtünk ki katonákat (Szudán, Kongó). Sok vita folyik arról hogy a magyar honvédség lassan egyoldalúan „expedíciós” haderővé válik és ahhoz hogy fenntarthassuk a nemzetközi jelenlétünket, az itthoni alakulatoktól vonunk el költségvetési forrásokat (amely kihat a kiképzés színvonalára), illetve fegyvernemek és katonai szakmák sorvadnak el. A missziókban lévő jelenlétünk külpolitikailag jelentős tekintélyt ad hazánknak, mellette pedig a katonáink olyan ismereteket, tapasztalatokat szerezhetnek meg, amelyeket a békekiképzés során sohasem kapnának meg.

Írásunkkal szeretnénk bemutatni a nálunk kisebb szomszédos ország, az **Osztrák Köztársaság** békefenntartásban játszott szerepét illetve milyen pozitívumot jelent a hadseregben szolgálóknak, hogyan készítik fel a katonáikat, és milyen missziókban vállalnak szerepet.

¹ Besenyő János őrnagy MH ÖLTP Gazdasági Főnökség, költségvetési főtiszt,
Bánfi Zsuzsanna hadnagy, MH ÖLTP Gazdasági Főnökség, költségvetési tiszt.

Néhány információ az osztrák hadseregről (Österreichische Bundesheer):

- Katonai költségvetés: 1,497 milliárd USD, ami a GDP 0,9 %a volt 2004-ben;
- Teljes személyi állomány: 34 600 fő;
- Tartalékosok: 72 000 fő (kiképzettek);
- Sorozás, toborzás rendje: **behívás alapján** (a 2002. január 1-én hatálybalépett osztrák honvédelmi törvény) /Wehrgesetz-2001/ 10.§ (1) bekezdése szerint minden szükséges testi és lelki adottságokkal rendelkező férfi osztrák állampolgár a 17. életévének betöltésétől egészen az 50. életévének betöltéséig hadkötelesnek számít. Mint ilyen sorkatonai szolgálatra behívható illetve tartalékos katonai szolgálatra;
- Szolgálati idő: 7 hónap;
- Rendelkezésre álló, mozgósítható létszám: 2,1 millió fő, amelyből 1,6 millió alkalmas harci szolgálatra.

A Bundesheer hozzánk képest a békefenntartásban sokkal előbbre jár, ugyanis ők már sok-sok éve résztvettek békefenntartó missziókban. Igaz az ENSZ mandátumú missziókban még csak a szigorú értelemben vett békefenntartói- megfigyelői (azaz fegyvertelen) feladatokat láttak el az osztrák tisztek. Mivel az ország a mai napig nem lépett be a NATO szervezetébe(bár néha felmerül az ötlet, de gyorsan el is hal), az 1990-es évek közepén a változó biztonságpolitikai kihívásokra reagálva, a hadsereg vezetői felülvizsgálták az addigi békefenntartó tevékenységüket és a NATO-val szorosabbra fűzték a kapcsolataikat. Ez azonban nem érintette az ENSZ misszióikat, ugyanis azokban továbbra is fenntartották a jelenlétüket.

A következő térképen láthatóak azok az ENSZ mandátumú missziók, amelyekben az osztrák katonák résztvettek, illetve ma is résztvesznek.

Így Ausztria már több mint 10 éve részt vesz a NATO által kezdeményezett békepartnerségi programban (*Peace for Partnership - PFP*). Az osztrák hadsereg számára ezzel lehetőség nyílt arra, hogy az euroatlanti térségben egy olyan együttműködés tagja legyen, amelyben összesen 46 nemzet vállal szerepet. (26 NATO-nemzet és 20 partnernemzet) Kétoldalú egyeztetések alapján itt minden ország rögzítheti, hogy mely területen akar a NATO -val és a többi tagországgal együttműködni.

A program céljai

A békepartnerségi program céljai az 1994-es alapítás óta változatlanok. Az akkor megfogalmazott alapító okiratba fektetett célok a mai napig élnek:

- A nemzeti védelemtervezés és az államháztartási eljárások átláthatóságának (átlátszóság) követelménye;
- A harcoló erők feletti demokratikus ellenőrzés;
- A képességek készenlétben tartása és rendelkezésre bocsátása egy esetleges EU megbízásból adódó bevetés esetén;
- Egy katonai együttműködési kapcsolat kifejlesztése a NATO -val, melynek célja egységes tervezés kialakítása a bevetési feladatok, a

békefenntartás, a kereső és mentőszolgálat, valamint a humanitárius segélyek területén.

Ausztria csatlakozása a békepartnerségi programhoz:

Egy minisztertanácsi határozat alapján 1995. február 10-én az osztrák külügyminiszter Dr. Alois Mock aláírta a békepartnerségi programban való részvétel keretszerződését. 1995. május 31-én a NATO átadta Ausztriának a befogadó nyilatkozatot, melyben Ausztria vállalja az együttműködést a NATO -val és a többi tagországgal. Ezzel Ausztria lett a 25. tagállam a PFP szervezetén belül, de továbbra sem lépett be a NATO szervezetébe.

Ennek következtében diplomáciai és katonai összekötő központokat alakítottak ki a NATO brüsszeli parancsnokságán, valamint kineveztek egy katonai képviselőt Mons-ba, (Belgium) a békepartnerségi irányító központba.

A részvétel feltételei

A szóbeli kvalifikáció mellett vannak különböző előírások is, amiknek meg kell felelni, be kell tartani ahhoz, hogy az állam a békepartnerségi program aktív tagja maradjon. A NATO által vezetett békepartnerségi műveletekben való részvételhez azok az osztrák hadseregben szokott eljárások kerülnek felhasználásra, amik a külföldi bevetésekre vonatkoznak.

A későbbiekben részletesen kifejtésre kerülnek a külföldi missziókba való jelentkezés, illetve részvétel feltételei.

Visszatekintés a PFP műveletekre

Az első közös NATO-Ausztria művelet, mely az osztrák határokon kívül esett 1995. decemberében volt Bosznia-Hercegovinában. A NATO vezette békeműveletek története az **IFOR** -ral kezdődött. Ilyen műveletekről akkor beszélünk, ha a NATO egy általa vezetett katonai műveletben való részvételre „*meghívja*” a partnerországot.

1996. február 15-én áthelyeztek egy osztrák kontingenst Bosznia-Hercegovina területére, ahol korábban az első részvétel is történt. 1999-ben az osztrák katonák albániai és koszovói részvétele olyan sikeresen

alakult, hogy azóta az osztrák katonák mint legerősebb partnerállam vesznek részt a KFOR műveletben, és mint alaptag az ISAF -ban.

Ausztria összességében igen nagy számban vett részt békefenntartó missziókban. 1995-től 10381 katona teljesített szolgálatot valamilyen békeműveletben. Sok esetben 1-2 fővel vettek részt műveletekben, mint katonai megfigyelők. Tapasztalataikra és szaktudásukra támaszkodva ezeket a feladatokat is tökéletesen el tudták látni. A NATO sokszor hívja segítségül az osztrák katonákat, és úgy tűnik meg van elégedve a teljesítményükkel, hiszen nem hívná őket újra meg újra.

Az alábbi táblázatban a jelentősebb, nagyobb létszámot igénylő missziók tekinthetők meg.

Osztrák részvétel a békeműveletekben 1995-től (jelentősebb missziók)			
Művelet	Osztrák érdekeltség	Létszám	Összlétszám
IFOR/SFOR (Peace Implementation Force 1995-1996, később Stabilization Force 1996-204)	1996. 01.12-2001. 03. 14. Logisztikai Kontingens, Törzstisztek, MSU-Kontingens	300 fő logisztikai kontingens, 4 fő törzstiszt, 135 fő MSU-kontingens	1851 fő
IPTF (International Police Task Force 1996)	1996. 03.10-től végrehajtóként	40 fő	90 fő
FMP (Froza Multinationale di Protezione 1997)	1997. 04. 24-1997.07.28. ór és biztosító század	115 fő	115 fő
KVM (Kosovo Verification Mission 1998-1999)	1998. 12.01-1999.12.31 katonai megfigyelőként 1998.12.29-1999.03.30 végrehajtóként	14 fő katonai megfigyelő, 10 fő végrehajtó	14 fő katonai megfigyelő 10 fő végrehajtó
ATHUM/ALBA (osztrák tábori kórház és menekülttábor Albániában)	1999. 04.05-1999.08.06.	400 fő	703 fő

Osztrák részvétel a békeműveletekben 1995-től (jelentősebb missziók)			
Művelet	Osztrák érdekeltség	Létszám	Összlétszám
UNAMET (UN Assistance Mission észak Timorban 2000-től) UNTAET (UN Transitional Administration észak Timorban 1999-től)	1999. 06.29-1999.11.30. katonai megfigyelőként 1999.07.04-2002.07.20. végrehajtóként	4 fő katonai megfigyelő, 10 fő végrehajtó	4 fő katonai megfigyelő 23 fő végrehajtó
KFOR (Kosovo Force, és Kosovo International Security Force 1999 júniusától)	1999.07. 02-től egy gépesített zászlóalj	531 fő, +2 összekötő tiszt	6164 fő
UNMIK (UN Interim Administration Kosovóban 1999-től)	1999.08.10-től végrehajóként és bv tisztként	24 végrehajtó 5 bv tiszt	220 végrehajtó 25 bv tiszt
UNMEE (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea)	2000.09.19-től	9 katonai megfigyelő, 3 törzstiszt	21 fő
EUPM (European Union Police Mission)	2003.01.01-től végrehajóként	5 fő	20 fő
ISAF (International Security Assistance Force 2001 decemberétől)	2001.11-től törzsrészleg, 2002.02.01-2002.12.20. lövész század, 2005.08.01-től lövész század	4 fő törzsrészlegben, max. 71 fő az első lövész században, 85 fő a második lövész században	283 fő
EUFOR "Althea" (békecsoport Bosznia-Hercegovinában 2004 decemberétől)	2005.07. 27-ig MSU, IPU kontingens, CIMIC csoport, törzstisztek Szarajevóban, Felderítő század, törzstisztek Tuzlában,	max 130 fő MSU/IPU kontingens, 22 fő CIMIC csoport, 220 fő felderítő század	694 fő
folyamatban lévő bevetések		lezárt bevetések	

Ki jelentkezhethet békefenntartó feladatokra?

Ausztriában a jelentkezés mindig önkéntes alapokon nyugszik.

1. Szolgálati jogviszonnyal rendelkező katonák:

- 1.1. Hivatásos tisztek (szolgálati helyre);
- 1.2. Tisztviselők és szerződésesek tiszthelyettesi funkcióban;
- 1.3. Katonai személyek (szolgálati helyre);
- 1.4. Katonai pilóták (időre).

2. Sorkötelesek, akik szolgálat teljesítésére kerültek behívásra.

3. Nők és férfiak, akik kiképzés végrehajtására kerültek behívásra.

4. Önkéntes tartalékosok.

5. Sorkötelesek, akik a sorkatonai szolgálatot már teljesítették, és tartalékos állományba tartoznak.

6. Nők, akik a kiképzést teljesítették, de nem tartoznak a jelenlegi állományhoz.

Ezen csoportok mellett jelentkezhetnek nem sorköteles személyek is bizonyos külföldi bevetésekre, melyek mindenek előtt a humanitárius segítségnyújtást, katasztrófák esetén történő segítségnyújtást, mint például a kereső és mentőszolgálatokat érintik.

Követelményrendszer a külföldi bevetéseket illetően

1. Tisztek:

- Angol B típusú nyelvvizsga (ha állandó többnemzeti kontaktus várható: C típusú);
- B típusú vezetői engedély;
- Békefenntartó műveletek tiszti kurzusának eredményes elvégzése;
- Szaktiszteknek és vezetőknek: nemzetközi katasztrófa-elhárítási kurzus elvégzése;

- Egyéb tanfolyamok, amelyek a misszióban meglévő beosztás ellátására képessé teszik a tisztet.

2. Törzstisztek:

- Angol C típusú nyelvvizsga;
- Törzstanfolyam (1) teljesítése, vagy lezárt alapképzés a mindenkori szakiránynak megfelelően;
- Zászlóaljparancsnokoknak: vezetői tanfolyam (2) elvégzése;
- Orvosoknak: speciális tiszti alapképzési tanfolyam katonai orvosszolgálat és veteránszolgálat részére;
- B típusú vezetői engedély;
- Törzstiszti tanfolyam elvégzése.

3. Tiszthelyettesek:

- Angol A – C típusú nyelvvizsga (funkció szerint);
- Lezárt tanfolyam az előrelátható beosztáshoz;
- Alapkurzus elvégzése.

4. Katonai rendőr:

- Angol B, illetve C típusú nyelvvizsga (beosztástól függően);
- Tiszthelyetteseknél legalább tizedesi rendfokozat;
- B típusú vezetői engedély;
- Katonai rendőr kurzus eredményes végrehajtása.

5. Orvosok és egészségügyi dolgozók:

- Angol szakmai C típusú nyelvvizsga;
- Lezárt szaktanfolyam a várható beosztáshoz;
- Külföldi bevételek egészségügyi kurzusának elvégzése.

Korhatárok

Felső korhatár **65 év** tiszteknek, tiszthelyetteseknek, speciális erőknak, egészségügyi dolgozóknak, lelki segélyszolgálatosoknak és tolmácsoknak egyaránt.

Felső korhatár **50 év** minden más szolgálatot adó nőnek és férfinak.

A honvédelmi szövetségi minisztérium igény szerint engedélyezheti a korhatár túllépését. Ez csak indokoltan, speciális esetekben lehetséges. Minden esetben külön kérelemmel kell fordulni a minisztériumhoz, ahol a helyzet szükségessége szerint döntést hoznak.

Az önkéntes jelentkezés visszavonása

Az önkéntes jelentkezést bármikor vissza lehet vonni az okok megjelölése nélkül. A visszavonási kérelemnek legkésőbb a behívás időpontjáig kell a Hadsereg Személyügyi Hivatalához (Heerespersonalamt - HPA) beérkeznie. Ha addig nem érkezik meg a visszavonási kérelem, a jelentkező köteles a behívón szereplő időben, a megadott helyen megjelenni.

A külföldi bevetésre való készenlét időtartama

Az önkéntes jelentkezés első felajánlott időintervalluma, mikor külföldi misszióba bevethető a jelentkező **3 év**.

Ezen intervallumon belül vehet részt a jelentkező külföldi bevetésen, melynek minimális időtartama **6 hónap**. Ez a hat hónap csak egy minimális követelményt fejez ki, a készenlét külföldi bevetésre minden esetben a teljes időintervallumra vonatkozik. A készenlét idejének meghosszabbítása egy újabb önkéntes jelentkezés leadásával és a személyes, illetve szakirányú alkalmasság megújításával 1 évre, maximum 3 évre lehetséges. A döntés a hosszabbítás időtartamának tekintetében a katonai igényekhez, a jelenlétre való szükségességhez igazodik.

Az önkéntes jelentkezéssel járó készenlét idő előtt fejeződik be, ha:

- Katonai okok miatt nincs, illetve megszűnik az igény a jelentkező szolgálataira valamely külföldi bevetés során;
- Személyi, illetve szakirányú alkalmassága hiányos, vagy nem megfelelő;

- Egy adott külföldi bevetésen való részvételt megtagad.

Szolgálati viszony

A külföldi bevetésre való készenlét időtartama alatt egy időben határolt szolgálati viszony alakul ki. Erre egy külön szerződéssel jön létre, melyet mint a szövetségi hadsereg szerződéses szolgálati állományába tartozóval kötnek. A szerződés a külföldi bevetésre való azonnali kiküldetést foglalja magába.

Pénzbeli járandóságok

A külföldi bevetésre történő készenléti idő alatt, amit a katonák belföldön töltenek, megilleti őket kb. - 1270€.- (14 hónapra) bruttó jövedelem. Ösztönzéseképpen az ideiglenes szerződéses szolgálati viszonyban lévő a havi illetménye mellé úgynevezett készenléti prémiumot kap, ami kb. havi 342€.- (12 hónapra). Ehhez jönnek még a belföldön tartózkodás ideje alatt a különböző mellékdíjak (túlóra, készenlét, szolgálat stb.) és az utazási pótlék. Mindezen felül 200€.- KIOP- pótlékot is kapnak minden Ausztriában eltöltött hónapért, ami a készenléti idő végén kerül kifizetésre. A kiküldetés ideje alatt külföldi szolgálati pótlék is jár a missziókban szolgálók számára. A pótlék összege függ a helyi viszonyoktól és a váltsághelyzettől. Ez minden misszió, illetve kiküldetés esetén más és más. Az összeg kb. 1300 és 2100€.- közé esik. Ezen idő alatt a KIOP -pótlék és a készenléti prémium nem illeti meg a katonát.

Alkalmassági vizsgálatok

Minden személynek, aki külföldi bevetésre jelentkezik, alá kell vetnie magát egy alkalmassági vizsgálatnak. Az alkalmassági vizsgálaton különböző szempontok szerint kell megfelelni.

Ezek a következők:

- Egészségügyi és fizikai alkalmasság;
- Pszichológiai alkalmasság;
- Szakirányú alkalmasság;
- Idegen nyelvi alkalmasság.

Fizikai alkalmasság

Az újoncoknál és hivatásos tiszteknél az orvosi alkalmassági vizsgálatot évente hajtják végre.

A külföldi bevetésre jelentkezőknél ellenben 6-8 héttel a műveleti területre történő kiküldetés előtt egy 3-4 napos „**bevetést**” hajtanak végre. Ezt a **Nemzetközi Bevetések Parancsnokságán** hajtják végre, ahol minden jelentkezőnek meg kell jelennie.

A külföldi bevetés bizonyos mértékben testi, illetve állóképességi bevetés is. A magasabb terhelés, a sokszor egész napos szolgálat, a szokatlan klíma mind próbára teszi a katonákat. Ezek a külső környezeti behatások megkövetelik, hogy a kiutazók ne csak egészségesek legyenek, hanem a fizikai állóképességük megfeleljen a kívánalmaknak.

Ennek érdekében a fizikai alkalmasság egy kondíció felülvizsgálat során kerül megállapításra, amely két részből áll. Az első részben fekvőtámaszt kell végrehajtani, vagy 35 éves kor felett térdhajlítást. Ezt a vizsgált személy saját belátása szerint választhatja. A második rész 2400 m síkfutásból áll. Ezeket a feladatokat különböző limitek határolják, melyet a következő táblázat foglal magába:

Fizikai követelmények

Életkor	Felmérés első része				Felmérés második része	
	Karhajlítás-nyújtás		Térdhajlítás*		2400m síkfutás	
	ismétlések száma				perc/másodperc	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
35 éves korig	25	15			12:00	13:00
40 éves korig	23	13	50	40	12:20	13:20
45 éves korig	21	11	47	37	12:40	13:50
50 éves korig	19	9	44	34	13:00	14:20
55 éves korig	17	7	41	31	13:20	14:50
60 éves korig	14	5	37	28	13:50	15:20

* 35 éves kor felett fekvőtámasz helyett választható alternatíva

Egészségügyi alkalmasság

Az egészségügyi alkalmasságot katonaeorvosok végzik a hadsereg kórházában, melynek során teljes kivizsgálást hajtanak végre.

A jelentkezőknek a háziorvostól hozott igazolásokkal kell megjelenni, melyek az előzőleg elvégzett vizsgálatokat tartalmazzák:

- Májfunkció értékek;
- Koleszterin és triglicerid vizsgálati értékek;
- Vizeletsavasság érték;
- Fogorvosi vizsgálat (három fognál több nem hiányozhat és ebből kettőnél több nem lehet egymás mellett);
- Szemüveg alkalmassági papír (Vagyis, hogy a megfelelő dioptriás-e a szemüveg, nem romlott, illetve javult-e a szem. Kontaktlencse viselése ugyanis nem elegendő).

A házi-, illetve fogorvos által megállapított hiányosságokat minden esetben meg kell szüntetni, ki kell küszöbölni még az alkalmassági vizsgálatra történő behívás előtt.

Ha a szükséges vizsgálatok nem megfelelő értékeket mutatnak, nem várható el a jelentkező számára pozitív elbírálás. Ilyen esetekben az eltérések mértékének függvényében akár külföldi szolgálatra alkalmatlan minősítést is adhatnak. Ezért érdemes a háziorvost már korábban felkeresni, hogy ha esetleg hosszabb ideig tartó kezelésre szorul az illető, amíg a megfelelő értékeket be tudják állítani, akkor ezt be tudják fejezni. A fogászati kezelések is hosszabb időt vehetnek igénybe, tehát azt is érdemes előbb végrehajtani.

Pszichológiai alkalmasság

A pszichológiai alkalmassági vizsgálat keretein belül azt tesztelik, hogy a pályázó megfelel-e az emelt szintű kihívásoknak, amik egy kiküldetés során érhetik. ***A pszichológiai teszt 16 órán keresztül megszakítás nélkül tart és három részből tevődik össze:***

1. A tantermi teszt egy teljesítmény- és egy személyiségtesztből áll.

2. Az úgynevezett „*menedékterem-teszt*” az éjszakai órákban zajlik. Csoportos, dinamikus feladatokból áll, melyeket nehezített körülmények között kell végrehajtani. (ilyen lehet például az alvás-megszakítás, a dohányzási tilalom, vagy vészhelyzet imitálása, stb.).
- Az utolsó, egyben záró rész a pszichológussal való személyi beszélgetés.

A pályázót a 16 órás csoportos tesztelés szakaszaiban négy pszichológiai kritérium alapján figyelik meg. Ezek:

- Absztrakt, cselekvésorientált és szóbeli intelligencia;
- Koncentrációs képesség neutrális és nehezített körülmények hatása alatt;
- Terhelhetőség, agresszióra való tendencia, neurotikus tendencia;
- Szociális kompetencia, csoportos feladatmegoldó képesség, alkalmazkodó képesség, motiváció.

A személyi beszélgetés lényeges pontja a jelentkező családi és munkahelyzete. A tapasztalatok sok pszichikai érdekességet mutatnak a katonáknál a családi, illetve párkapcsolati problémák terén. Erre a kérdéskörre különös figyelmet fordítanak. A külföldi bevetések következtében ugyanis sok házastársi kapcsolat megy tönkre.

A pszichológusok igyekeznek ezt a számot minimálisra csökkenteni, vagyis kiszűrni azokat a jelentkezőket, akiknél labilitást, vagy bizonytalanságot figyelnek meg családi téren.

Ezen kívül kiemelt jelentőséggel bírnak az alkohollal kapcsolatos problémák. Ha a pszichológus megítélése szerint a jelölt alkoholfüggő, vagy azt túlzott mértékben fogyasztja, az szintén kizáró tényező lehet. A depresszióra való hajlam szintén kizáró ok.

A tesztpszichológus végső döntése igen összetett, az eddigi szempontok értékelése alapján születik meg. Ha a pályázó minden szempontnak megfelel, a végső döntés akkor is lehet nemleges, amennyiben a pszichológus a személyi beszélgetés során úgy ítéli meg.

Kiképzés

Ausztria különösen nagy jelentőséget tulajdonít a külföldi bevetésekre történő kiképzéseknek. Az évtizedes tapasztalat a békétámogató műveletekben a legmodernebb kiképzési elvekkel párosulva biztos alapot képez a kurzusoknak, tanfolyamoknak nemzetközi kereteken belül. Ezek az alapok a politikai konfliktusmegoldás gyakorlati területén a pártatlanság, emberközpontúság, átláthatóság és elsőrendűség bélyegét viselik, és elismerik az együttműködést a civil szervezetekkel hatósági területeken is.

A külföldi bevetéseken résztvevők nagy száma megbízható mutatója a nemzetközileg is elismert osztrák tanfolyamok magas nivelésének.

Általános kiképzés

Az általános kiképzés egy vezetés-specifikus (alaptanfolyam, tiszti tanfolyam, törzstiszti tanfolyam) és egy szak-specifikus részre tagolódik. Az utóbbi a katonai megfigyelő, a katonai rendőr, a logisztikai és a CIMIC tanfolyamot foglalja magába.

Az általános kiképzés rendszerét az alábbi táblázat foglalja magába.

Ezeket felül a parancsnokság külön kiképzést tart minden egyes bevetési területre. Ez a kurzus készíti fel a katonákat az éppen aktuális misszió sajátosságaira. Itt ismerkedhetnek meg az adott ország kultúrájával, a népek, népcsoportok szokásaival. Ennek a tanfolyamnak rendkívül nagy szerepe van a gyakorlatban. A helyi lakossággal való érintkezés során fontos tudni, hogy viselkedjenek velük szemben, mit illik, mit nem. A kulturális különbségekből adódó félreértések, nézeteltérések akár végzetes kimenetelűek is lehetnek.

Alaptanfolyam

A „klasszikus” békefenntartó műveletek mellett egyre nagyobb szerepet játszanak a nemzetközi humanitárius segítségnyújtások és a katasztrófa-elhárítási akciók. Nemzetközi keretek között ezek a feladatok a hozzájuk tartozó mértékben professzionális kezelést és együttműködést igényelnek.

Az alapkurzus a tiszthelyetteseket készíti fel a szakasz-, csoport-, illetve csapatparancsnok feladatainak ellátására egy béketámogató misszió keretein belül.

A tanfolyam tartalma:

- Alapinformációk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Bevetési feladatok, bevetések viselkedéstana;
- Szakasz-, csoport-, csapatparancsnoki feladatok.

Tiszti tanfolyam:

Egy tiszt béketámogató műveletekben való tevékenysége a vezetési képesség és a vezetési minőség mellett, megalapozott tudást igényel a művelet speciális kihívásaira és a nemzetközi együttműködésre való tekintettel. Minden döntésnél a konfliktus elkerülése és megelőzése bír a legmagasabb jelentőséggel.

A tiszti tanfolyam felkészít egy egységparancsnok feladatainak ellátására békefenntartó műveletekben. (egy részleg parancsnokaként, egy kisebb többnemzeti egység parancsnokaként, vagy esetleg egy nemzetközi hadiszállás fiatal csapattisztjeként).

A tanfolyam tartalma:

- Alapinformációk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Bevetési feladatok, és viselkedéstan;
- Egy egységparancsnok feladatai és egy részegység parancsnokának feladatai;
- Törzskiképzés.

Törzstiszti tanfolyam

A béketámogató műveletekben a nemzetközi együttműködés és a speciális bevetési formák alakítják, szabják a feladatait a katonai törzseknek. Mindenekelőtt a munka lefolyásának irányítása játszik kiemelkedő szerepet. A törzstiszteknek kedvezőtlen feltételek mellett és az idő rövidségének nyomása alatt is szavatolniuk kell a tervezett és célorientált munkát.

A törzstiszti tanfolyam felkészíti a tiszteket a vezető parancsnoki feladatok ellátására, valamint egy többnemzetiségű gyakorlat irányítására a béketámogató műveletek során.

A tanfolyam tartalma:

- Információk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Műveleti feladatok, viselkedéstan;
- Vezető parancsnokok feladatai;
- Törzsszolgálat egy béketámogató műveletben.

Katonai rendőr tanfolyam

A csapatoknak a béketámogató műveletek során is szükségük van egy stabil belső rendre. A katonai rendőrök a szervezeti rend fenntartását segítik elő, és megvédik a katonákat a nehéz szituációktól. Folyamatosan ellenőrzik, hogy a katonák nem visznek-e a bázis területére olyan anyagokat, eszközöket, amik birtoklása tiltva van. Átvizsgálják a gépjárműve-

ket, amik a bázis területén kívülről érkeznek, az esetlegesen rájuk erősített pokolgépek időben történő hatástalanításához. Ugyanígy szemmel tartják a kimenő forgalmat. A közlekedés szabályozása és a biztonsági ellenőrzések ugyanúgy a feladataik közé tartoznak, mint a kriminalisztikai tevékenységek, vagy a drog elleni küzdelem.

A katonai rendőr tanfolyam felkészíti a tiszteket és tiszthelyetteseket a hatáskörükbe tartozó feladatok elvégzésére. A tiszti tanfolyamot párhuzamosan hajtják végre a tiszthelyettesi és újoncképzéssel. Azoknak a külföldi résztvevőknek, akik szakmai előképzettséggel már rendelkeznek, csak a tanfolyam második felén kell részt venniük.

A tanfolyam tartalma:

- Alapinformációk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Bevetési feladatok, viselkedés a bevételek során;
- Katonarendőri bevetési feladatok;
- Törzsképzés (tiszteknek).

Katonai megfigyelő tanfolyam

A katonai megfigyelők alapjában véve fegyvertelenek. Ők kontrollálják a szemben álló pártok által lezárt megállapodások esetleges megsértését, (pl.: fegyverszünet). Regisztrálják, dokumentálják a vétségeket, és nyilvánosságra hozzák azokat a megfelelő fórumokon, mivel a vétségek magas száma további törvénysértésekhez, vagy eskalációhoz vezethet.

A tanfolyam felkészíti a tiszteket a konfliktushelyzetek kezelésére, a tiszthelyetteseket egészségügyi feladatok ellátására is a béketámogató műveletekben való részvétel során.

A tanfolyam tartalma:

- Alapinformációk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Bevetési feladatok, viselkedéstan;

- Események kivizsgálása és dokumentációja;
- Összeköttetés fenntartása a helyi pártokkal;
- Együttműködés más szervezetekkel.

CIMIC tanfolyam

Humanitárius segítségnyújtások és békefenntartó műveletek során a lakossággal és a helyi hatóságokkal, illetve intézményekkel való együttműködés meghatározó eleme a küldetés sikeres teljesítésének. Egy CIMIC részleg központi feladatai közé tartozik a segélyek, intézkedések koordinálása és ezek logisztikai támogatása, valamint a szervezetek közötti információáramlás, információcsere javítása. A civil-katonai szervezet tevékenységét egy törzsponton keresztül szabályozzák és felügyelik.

Azok a törzstisztek, akik rendelkeznek ilyen irányú végzettséggel, illetve tapasztalatokkal, akik elvégezték a CIMIC kurzust, az együttműködés lehetőségeit keresik és használják. Esetleges helyi beszerzéseknél megkönnyítik a szerződések megkötését. Összeköttetéseik révén fontos információkhoz juttathatják az alakulatukat.

A tanfolyam mindezen feladatok ellátására felkészíti a katonákat.

A tanfolyam tartalma:

- Alapinformációk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Tárgyalások, kereskedelmi megbeszélések vezetése;
- Médiával szembeni viselkedés;
- Törzsszolgálat (civil-katonai együttműködés).

Logisztikai tanfolyam

A logisztika nélkülözhetetlen feltétele minden béketámogató művelet sikerének. A minőség és összetétel nemzeti szabályai mellett a logisztikának külföldön is rendelkeznie kell a nemzetközi ellátási rendszer hatáskörével.

A logisztikai tanfolyam felkészíti a tiszteket és tiszthelyetteseket az ellátás irányítására és végrehajtására.

A tanfolyam tartalma:

- Alapinformációk a béketámogató műveletekről;
- Nemzeti és nemzetközi jogi ismeretek;
- Nemzeti és többnemzeti ellátás a bevetési térségben;
- Ausztria közvetítése, közbenjárása (EU-NATO ellátási rendszer).

AFDRU

Az ausztriai katasztrófavédelmi egység (Austrian Forces Disaster Relief Unit –AFDRU) az osztrák hadsereg egy olyan egysége, amely külföldi segítségnyújtásokra, katasztrófa-elhárításra, humanitárius segítségnyújtásra és szerencsétlenségek kezelésére specializálódott.

Az egység aktív katonákból, tartalékosokból, nyugdíjasokból áll, és a szükséges civil specialistákkal egészül ki. A csapatok összeállításáért az ABV- elhárító iskola (Korneuburg) felelős. Ez minden esetben attól függ, hogy milyen eseményhez riasztják az egységet, milyen specialistákra van szükség, illetve milyenek a helyi körülmények (Ausztria külföldi segítségnyújtásokban való részvételét a 2001. évi védelmi törvény 2.§ -nak első bekezdése határozza meg).

AFDRU- bevetés

Az AFDRU személyzetét riadó esetén telefonon értesíti az összeállító -törzs az ABV -elhárító iskolából. A katasztrófa-elhárításoknál az idő, jelentős korlátozó tényező.

A riasztásoknál fontos, hogy a hívás minél hamarabb beérkezzen, és pontos helymeghatározással, információ átadással történjen. Ha az ABV – elhárítás későn értesül a katasztrófáról, vagy nincs pontosan meghatározva a probléma helyszíne, előfordulhat, hogy a szolgálat tagjai már nem tudnak segíteni.

A riasztás után az önkéntesek azonnal bevonulnak a **DABSCH** – laktanyába. Itt az összeállító –törzs adminisztrálja, dokumentálja a behi-

vottak adatait, ellátja őket a megfelelő ruházattal/védőruházattal és felszereléssel.

Az indulás előtt a személyzet elvégzik egy gyors orvosi vizsgálatot, amely során megkapják a szükséges oltásokat, gyógyszereket, ha olyan területre kell menni, ahol fertőzés veszélye is fennáll. **Precíz, előkészített kiképzésre, mint a béketámogató műveletek esetén, itt nincs idő,** mivel az **AFDRU**- egységnek egy földrengés esetén 8-10 órával a riasztás után el kell indulni, hogy időben odaérjenek.

Az **AFDRU**- törzs intézi az eszközök felkészítését, csomagolását és bepakolását. Ebből az okból kifolyólag egy **AFDRU**- kontingens számára szükséges felszerelés, valamint az eszközök nagy része az **ABV** -elhárító iskolában van elraktározva és előkészítve az esetleges azonnali bevetésre.

*Az **AFDRU**- bevetések időtartama a bevetési terület követelményeitől függ. A mentő illetve hegyi bevetések kb. 3 hétig tartanak, egy vízvezeték rendszer helyreállításánál (pl. árvíz után) akár két hónapig is szükség lehet a jelenlétre.*

Osztrák katonai kontingensek részvétele katasztrófa- és humanitáriánus segítségnyújtásokban					
Bevetés helye	Időtartam	Feladat	katonai részvétel	civil részvétel	összesen
Skopje (Jugoszlávia/ Macedónia)	1963.08.05-1963.07.29.	földrengés utáni segítségnyújtás	9 fő	1 fő	10 fő
"Biafra-akció" (Nigéria)	1968.11.07-1970.04.27.	orvosi segítség a Biafra-i polgárháborúval kapcsolatban	4 fő orvoscsoport	-	15 fő
Gemona (Friaul)	1976.05.09-1976.05.11.	földrengés utáni segítségnyújtás			273 fő
Titograd (Jugoszlávia/Montenegró)	1978.04.16-1978.04.25.	földrengés utáni segítségnyújtás	10 fő		
Calabritto (Olaszország)	1980.12.04-1980.12.18.	földrengés utáni segítségnyújtás	118 fő	16 fő	134 fő
Örményország (Szovjetunió)	1988	földrengés utáni segít-	40fő		40 fő

Osztrák katonai kontingensek részvétele katasztrófa- és humanitáriánus segítségnyújtásokban					
Bevetés helye	Időtartam	Feladat	katonai részvétel	civil részvétel	összesen
		ségnyújtás			
Horvátország	1998 augusztus	erdőtűz ol-tásában va-ló segítség	helikopter		
Taiwan	1999. 09. 22-1999.09.29.	földrengés utáni segít-ségnyújtás			10 fő
Törökország I.	1999. 08. 18-1999.08.25.	földrengés utáni segít-ségnyújtás Yolo-va-ban	24 fő	41 fő	65 fő
Törökország II.	1999. 08. 28-1999.09.25.	földrengés utáni segít-ségnyújtás Yolo-va-ban			60 fő
Törökország III.	1999. 11. 13-1999. 11.21.	földrengés utáni segít-ségnyújtás Düzce-ben	102 fő	13 fő	115 fő
Mozambik	2000. 03-2000. 04.	árvíz utáni segít-ségnyújtás	63 fő	1 fő	64 fő
Algéria	2003 májusa	földrengés utáni segít-ségnyújtás	26 fő	13 fő	39 fő
Irán	2003 decembere	földrengés utáni segít-ségnyújtás	110 fő	10 fő	120 fő
Thaiföld	2004. 12.28-2005. nyara	Cunami utáni segít-ségnyújtás			50 fő
Sri Lanka	2005. 01.04-2005.02.16.	Cunami utáni ivó-víz készlet biztosítás	77 fő		77 fő

Mint láhattuk, a hozzánk hasonló méretű ország ambíció szintje jelentősen meghaladja a mienket a békefenntartás-béketámogató műve-letek terén (jelenleg több mint 1220 osztrák katona teljesít szolgálatot 14 különböző misszióban). Ennek persze történelmi, politikai és gazdasági

okai is vannak, azonban nyilvánvaló, hogyha a semleges szomszédaink képesek profitálni ezekből a tevékenységekből, akkor érdemes szorosabb kapcsolatokat kiépíteni velük és átvenni mindazokat az ismereteket, amelyek fejleszthetik a mi rendszerünket.

Felhasznált irodalom:

1. www. Austria. Ng.
2. www.bmlv.gv.at/truppendiens/intervatisval (német szövetségi minisztérium /csapatszolgálat/).
3. www. Csuntrystudies.us/austria.
4. www.bundesheer.at. (német szövetségi hadsereg honlapja).
5. Kommando Internationale Einsätze (Handbuch für Soldaten im Auslandseinsatz).